

ηπό τιναν, ἀλλ' αἱ τελευταῖαι αὐτοῦ λέξεις πρὸς τὴν εἰπιτροπὴν τῆς Σαρδηνιακῆς Γερουσίας ως λέξεις θνήσκοντος, ἀποκαλύπτουν, νομίζομεν, ἀρκούντως ἀπαντό τὸ φρόνημα τοῦ ἀνδρός.

Θέλγει καὶ ἡδύνει τὴν καρδίαν μου εἶπε, τὸ δεῖγμα τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀγάπης τὸ ὄποιον ἡ γερουσία μοι δίδει. Τὸ ἔθνος Ἰωνοῦ εἰχέ ποτε θασίεις κρείτονας ἐμοῦ, ἀλλ' οὐδεὶς αὐτὸς ἕβαλὼς ἢ ἀπῆσεν ως ἐγώ. Διὰ ν' ἀποδεῖξαι αὐτὸς ἐλεύθερον, ἀνεξάρτητον καὶ μέγα καὶ καθ' ὅλου εὐδαιμόν, ἡγωνίσθην ὅλαις δυνάμεσι, καὶ προθύμως καὶ μετὰ χαρᾶς προσήνεγκον πᾶσαν θυσίαν· τὸ ἀτομικόν μου συμφέρον οὐδέποτε προσετέθη εἰς τὴν πλάστιγκα τῶν δημοσίων συμφερόντων. Ἀλλὰ τέλος πάντων αἱ θυσίαι ἔχουσιν ὅρια τὰ ὄποια πᾶς τις ὄφελεις νὰ σεβασθῇ. δταν δηλαδὴ δὲν συμβιβάζωνται πλέον πρὸς τὴν τιμήν. Προεῖδον τὴν ὥραν καὶ ἦν ἐμεῖλον νὰ ὑποφέρω πράγματα πρὸς τὰ ὄποια ἡ καρδία μου πολὺ ἐναντιοῦτο. Ἐφόνησα τὴν τύχην τοῦ Περέρωνος καὶ τοῦ Ηάσσα-Δάκου· ἐζήτησα τὸν θάνατον καὶ δὲν εὑρῆκα αὐτὸν· λοιπὸν ἐννόησα ὅτι ἀλλο δὲν μοῦ ἐμείνεν εἰμὴ νὰ παραιτηθῶ τοῦ στέμματος. Η θεία Περόνοια ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν μοὶ ἐπέτρεψε τὴν ἔκτελεσίν τῆς Ἱταλικῆς παλιγγενεσίας. Ἐλπίζω ὅτι ἀνεβλήθη μόνον, ὅτι τοσαῦτα ἀρετῆς, γενναιοφροσύνης καὶ ἀνδρείας δείγματα δεδομένα παρὰ τοῦ ἔθνους δὲν θέλουν εἰσθαι ἀνωφελῆ, καὶ ὅτι ἡ παρελθοῦσα δυσπραγία θέλει πείσει ἀπλῶς τοὺς λαοὺς τῆς Ἱταλίας, ὅτι ἄλλοτε διὰ νὰ νικήσωσιν ὄφελουσι νὰ δμονοδῶσιν·

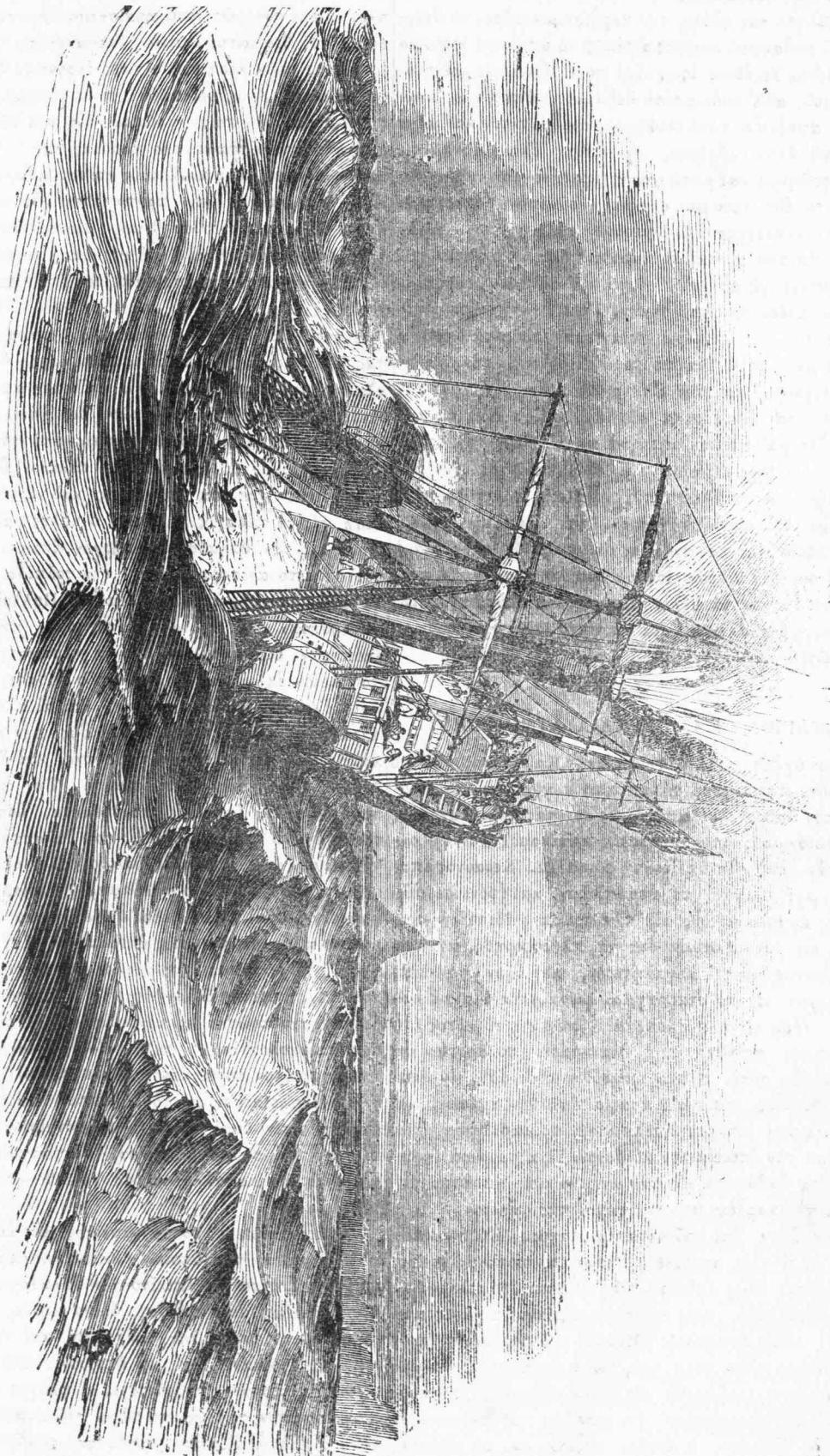
κατὰ τῶν παραβλημάτων. Η ναῦς ἔμελλεν ἄρα νὰ καταποντισθῇ, καὶ νὰ καταποντισθῇ ἐντὸς ὀλίγου! Οὐδεμία δύναμις ἀνθρωπίνη ἐδύνατο νὰ σώσῃ αὐτὴν ἀπὸ τὴν ἀφευκτὸν καταστροφήν! Αἱ φλόγες καὶ ὁ καπνὸς ἀνεπέτων ως ἀπὸ ἡχαίστειον κρατῆρα, καὶ ἡ φρίκη τοῦ θεάματος ἐκείνου ἐμεγαλύνετο ἐπὶ μᾶλλον ἵξαιτιας τῶν κεραυνῶν οἵτινες ἔθροντων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μας. Ω νῦν φρικαλέα! πολα γράφεις δύναται νὰ τε περιγράψῃ! ποιά γλώσσα εὔροσει λέξεις διὰ νὰ ἔηγήσῃ τὰ βάσανα τῆς καρδίας μας! Μία σανίς, καταφλέγουσα καὶ αὐτὴ τοὺς πόδας μας, μᾶς διεγώριζεν ἀπὸ τὴν γένεν· πανταχόθεν ἀδύσσοις ἀχανεῖς, ἀτμοσφαιραῖς ἀποπνέουσα θεῖον, βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ ἀδιάκοποι, καὶ ἡ γῆ! ἡ γῆ μακράν, ἀδράτος! Τί ἐδύνατο νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸν ἐπικείμενον ἐκείνον ὁλεθρον;

Κατελείψαμεν τὰ ἀντλία, καὶ προσερύγομεν εἰς τὰς λέμβους. Η ἐπαπτρίς ἐκρέματο εἰς μιὰν τῶν πλευρῶν τοῦ ἀτμοπλοίου· ἀλλ' ἡθέλομεν ἀφεύκτως τὴν στερηθῆ, ἐάν τις τῶν ἐπιβατῶν δὲν ἡπελθεῖ τὸν τοίχαρχον μὲ θάνατον. Παραζαλισθεὶς ἀπὸ τὸν φόρον τοῦ τοίχαρχος οὗτος εἰχεν ἀρπάσει πέλεκυν διὰ νὰ κόψῃ τὰ σχοινία καὶ τὰς τροχηλίας καὶ νὰ τὴν ἀφίσῃ νὰ πέσῃ εἰς τὸ πέλαγος. Εἶμενεν ὁ κέλης· ἀλλὰ διὰ νὰ ἑιφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν, ὑπῆρχον ἀπειροῦ δυσκολίαι, διότι ἐκείτο ἀνεστραμμένος, τὴν τρόπιδα ἔχων πρὸς τὰ ἄνω, ἐπὶ τῆς μεγάλης λέμβου. Πολλοὶ κόποι κατεβλήθησαν εἰς τὸ νὰ μετατοπισθῇ, καὶ εἰς μάτην ἐκόπησαν οἱ δακτύλιοι διὰ νὰ περιτραπῇ μόνος ἐνῷ τὸ πλοῖον ἐκλυδωνίζετο. Τὸ πῦρ ἔφθασεν ἐν τοσούτῳ καὶ μέχρι τῆς λέμβου ταύτης, καὶ αἱ φλόγες ἐπέτων ἀκράτητοι διὰ τῆς μεγάλης θυρίδος. Δέν ἐμενε πλέον καιρὸς σκέψεως ὀλίγη ἔτι βραδύτης, καὶ διεκινδύνευεν ἡ ζωὴ ὅλων τῶν ἐν τῷ πλοίῳ. Τὴν ὥραν ἐκείνην, σφοδρὸς σάλος ἐσάλευσε τὸν κέλητα, δοτίς ἀποσπασθεὶς, ἀγνῶθω πῶς, ἐρήθιθε εἰς τὴν θάλασσαν μὲ τοιαύτην ὁρμὴν ὥστε ἐμειναν ἔχθαμβοι δλοι οἱ ναῦται. Μέσην τὸ εύτυχες τούτο σύμβαμα, ὁ πλοίαρχος μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι αἱ δύνω λέμβοι δέν ἐδύναντο νὰ χωρίσωσι καὶ τὸ πλήρωμα καὶ τοὺς ἐπιβάτας. Καὶ κατ' ἄλλας εὐνοϊκώτερας περιστάσεις ἥθελει εἰσθαι παράτολμον τὸ τοιοῦτον, πόσῳ μᾶλλον τότε!!! Δύω γυναικες εἰσεβιβάσθησαν πρῶται εἰς τὸν κέλητα, καὶ πολλοὶ ἄλλοι τὰς παρηκολούθησαν· τελευταῖος δὲ καὶ ἐγώ. Ἀλλ' ἡτο τοσούτον φορτισμένος, ώστε παρ' ὀλίγον νὰ βιθεθῇ. Ο πλοίαρχος καὶ τὸ ἐπίλοιπον πλήρωμα εἰσεπήδησαν εἰς τὴν ἐπακτρίδα. Ο δὲ γενναῖος ὑποπλοίαρχος ἐμεινεν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου, διατάττων ἀτάραχος τὰ περὶ τῆς καταλληλοτέρας διευθετήσεως τῶν ἐν ταῖς λέμβοις.

Ο ἀξιοθάματος οὗτος ναυτικὸς μᾶς ἔδωκεν ἀπειρα πράγματα, τῶν ὁποίων τὴν ἀνάγκην ἔμελλε νὰ αἰσθανθῶμεν κατὰ τὴν ἐπικίνδυνον θαλασσοπορείαν μας. Μᾶς διεβίβασε δύνω πυξίδας, ὀλίγα κηρία, καὶ φιάλην οἴνου, τραπέζιομάνδυλον, μάχαιραν, καὶ ἐπροσπάθησε νὰ μᾶς ἐροδιάσῃ καὶ μὲ δίπυρον· ἀλλ' ἡ πυρκαϊκὴ εἰχεν ἐπὶ τοσούτον προσδέσεται, αἱ φλόγες κατεβίρωσκον τοσούτον ταχέως τὸ σῶμα τοῦ ἀτμοπλοίου, αἱ λέμβοι ἐκλυδωνίζοντο τοσούτον σφοδρῶς ὑπὸ τῶν κυμάτων, ὃςτε ὁ ὑποπλοίαρχος ἥθελε γενεῖ παρανά-

λωμα τοῦ πυρὸς ἔδεν ἐνέμενεν εἰς τὴν τολμηρὰν καὶ καὶ ἐν τῷ θραχεῖ τούτῳ διασπάματι καὶ τὰ ἀντίτια μεγαλέψυχον απόφασίν του.

Μόλις πρὸ ἡμισείας ὥρας εἶχομεν κεραυνοβοληθῆ, τὴν θάλασσαν, καὶ ὅλους τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ συν-

Naufragior καὶ πυραινὶ αἴροντεσσον.

θράσαντες ἐπέβιβάσαμεν εἰς τὴν ἐπακτρίδα καὶ τὸν σαν καὶ σθετθέσαν ἐντὸς τῆς θαλάσσης στήλην πορὸς ἦτον ὁ μέγας ιστός. Αἱ πλευραὶ τοῦ πλοίου μᾶς ἔφαντο ὅτι ἐξέπιπαν μέχρι τῶν γελυσμάτων. Τὸ θέραμα τῆς πυρκαϊᾶς ταύτης ἦτον βεβαῖως μεγαλοπρεπέστατον καὶ θυμαστόν. ἐπρεπεν δύως νὰ τὴν θλέπη τις μακρόθεν, καὶ ὅμιλοι απὸ τῆς ἀδέσσου τὸ χεῖλος.

Ἐγχομεν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου πρόσθατα, αἴγας, κύνας καὶ ἄλλα ζῷα ἐφόσον τὸ πῦρ ἔφθανεν εἰς τὸ τελευταῖον καταφύγιον των, ἐπὶ τοσοῦτον κῦζανον οἱ φρικώδεις ὀλολυγμοὶ καὶ οἱ μυκηθμοὶ των· ἡ ἔμφυτος πρὸς τὴν συντήρησιν των ὄρμην, ητις σπανίως τὰ ἐγκαταλεπτεῖ, δὲν παρώρυπσεν αὐτὰ εἰς τὸ νὰ πέσωσιν εἰς τὴν θάλασσαν. Εἰς μόνος κύων ἔτρεγεν ἐνθεν κκακέσεις ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἀλλ᾽ ἐφίνετο μᾶλλον ζητῶν τὸν κύριον του ἢ θέλων νὰ σωθῇ.

Βαθεῖα σιωπὴ ἐπεκράτει εἰς τὰς λέμβους μας. Μ' ὅλον τὸ φρικῶδες τῆς θάσεως μας, κανεὶς δὲν παρεπονεῖτο, κανεὶς δὲν ἐφαίνετο φορέουμενος κατὰ τὰς ἐπισήμους ἐκείνας στιγμὰς καθ' ἡς εὐρισκούμεθα τόσον πλησίον τῆς αἰωνιότητος!

Ορθαλμοὶ ὑψωμένοι πρὸς οὐρανὸν, χεῖρες ἱκετίδες, χείλη ἡμίκλειστα ὅθεν ἐξήρχετο προσευχὴ, προσευχὴ ἐγκάρδιος εἰσχωκουσθεῖται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵδου ἡ εἰκὼν τῆς ὁδυνηρᾶς ἐκείνης σκηνῆς! Μικρός τις σάλος τῆς θαλάσσης μᾶς ἀπειμάρκυνεν ἀπὸ τὸ ήραίστειον.

‘Η θρογὴ ἐπαυσεν’ ἡ θάλασσα γαληνιώσα, δὲν ἐφωτίζετο ἀπὸ τὴν φρικῶδη πλέον λάμψιν τῶν ἀστραπῶν. Ήλείη τετσαράκοντα δέκτα ἀνθρώπων ἐπὶ τῶν δύο λέμβων, καὶ ὅλοι, ἐκτὸς τῶν δύο γυναικῶν, αἴτινες ἔδειξαν ἀξιοθαύμαστον καρτερίαν, ἐπελήρθημεν ἀλληλοδιαδόχως τῆς κόπτης. Μετά τινων ὥρων ἐργασίαν ἡ ποσότης τοῦ κατακλύσαντος τὰς λέμβους ὕδατος ἥλαττώῃ κατὰ πολὺ, διότι αἱ δύο κύριαι μας κατεγίνοντο ἀδιακόπιτες εἰς τὸ νὰ ἐξαντλῶσιν αὐτὸ διὰ τῶν πετάσων των.

Τὸ ἀτμόπλοιον ἐκάπι ὀλίγον· κατ' ὀλίγον· ἡ πυρκαϊὰ διωρίσεν δύλην τὴν νύκτα. Περὶ τὰ ἐξημερώματα, ἐφίνετο ἀκόμη στήλη καπνοῦ ὑψωμένη ὑπὲρ τὴν θλασσαν.

Άλλα τὸ παραδοξότερον πάντων, δὲν ἔγεινεν ἐκρήξις. Τί αἰπέγεινε λοιπὸν ἡ πυρίτις; ἵδου τι οἱ ναυταῖς δὲν ἐδύνηθησαν νὰ ἐνοήσωσι· καὶ μὲ δῆλην τὴν σορίαν των, οὔτε ὁ πλοίαρχος, οὔτε οἱ ἀξιωματικοὶ του ἔλυσαν τὸ πρόβλημα.

Όταν ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος ἴδομεν ἐνώπιόν μας τὴν γῆν· ἡ θάλα τῆς ἐνέπλησης γαρδή, τὴν καρδίαν μας, μᾶς ἔδωκε θάρρος, καὶ ἐνεδυνάμενα τὰ νεναρκωμένα μέλη μας.

‘Αλλ' ἔγγύτερον ἡμῶν ὑπῆρχε τι παρηγοριτικώτερον τῆς γῆς, γολέτα ἀγγειοῦ ἐρχομένη πρὸς ἡμᾶς· φθάσασα πλησίον, μᾶς ἀνεβίβασεν εἰς τὸ κατάστρωμά της, καὶ μᾶς ἀπεβίβασεν εἰς τὸν λιμένα ὅπου διευθύνετο.

E. M.

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Ο ΕΛΕΦΑΣ ΚΑΙ Η ΘΗΡΕΥΣΙΣ ΑΥΤΟΥ.

Ο Ἐλέφας ἀνήκει εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν προβοκιδοφόρων συναποτελουμένην ἐξ ἑνὸς μόνου γένους.

Κωπηλατήσαντες μὲ δῆλην τὴν δύναμιν μας ἀπεικρύνθημεν ὀλίγον· ἀλλὰ τὸ ρέυμα μᾶς ἐπανέφερε μετεωροκοποῦντας παρευθύνεις, μὲ ἀπερίγραπτον ταχύτητα, πρὸς τὴν κάμινον.

Περὶ τὴν δεκάτην τῆς ἐσπέρας ἴδομεν κρημνισθεῖ-

καὶ καθηπαγομένην εἰς τὴν τάξιν τῶν Παχυδέρμων.